SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI

Doç.Dr.Miğraci TOSUN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum AD

HASTALARDAN BEKLENEN

- Rahatsızlıklarını doğru ifade edebilmeleri ve semptomları olduğu gibi tanımlayabilmeleri

HASTALARDAN BEKLENEN

- Yerinde sorular sormaları, verilen tıbbi tavsiyeyi ve tedavi yönergelerini anlayabilmeleri

TANIM

- Sağlık okur yazarlığı, bireyin temel sağlık bilgilerini okuyabilme, anlayabilme, yorumlayabilme ve sağlığı ile ilgili uygun kararlar verebilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır

Peerson A. Health literacy revisited: what do we mean and why does it matter? Health Promot. Int., April 16, 2009; (2009) dap014v1.

OKUR YAZARLIK DERECELERİ

Basit hasta eğitim formlarını anlayamazlar

- Yeterli
- Ara düzey
- Temel düzey
- Temel düzeyin altı

AMERİKADA OKUR YAZARLIK DÜZEYLERİ

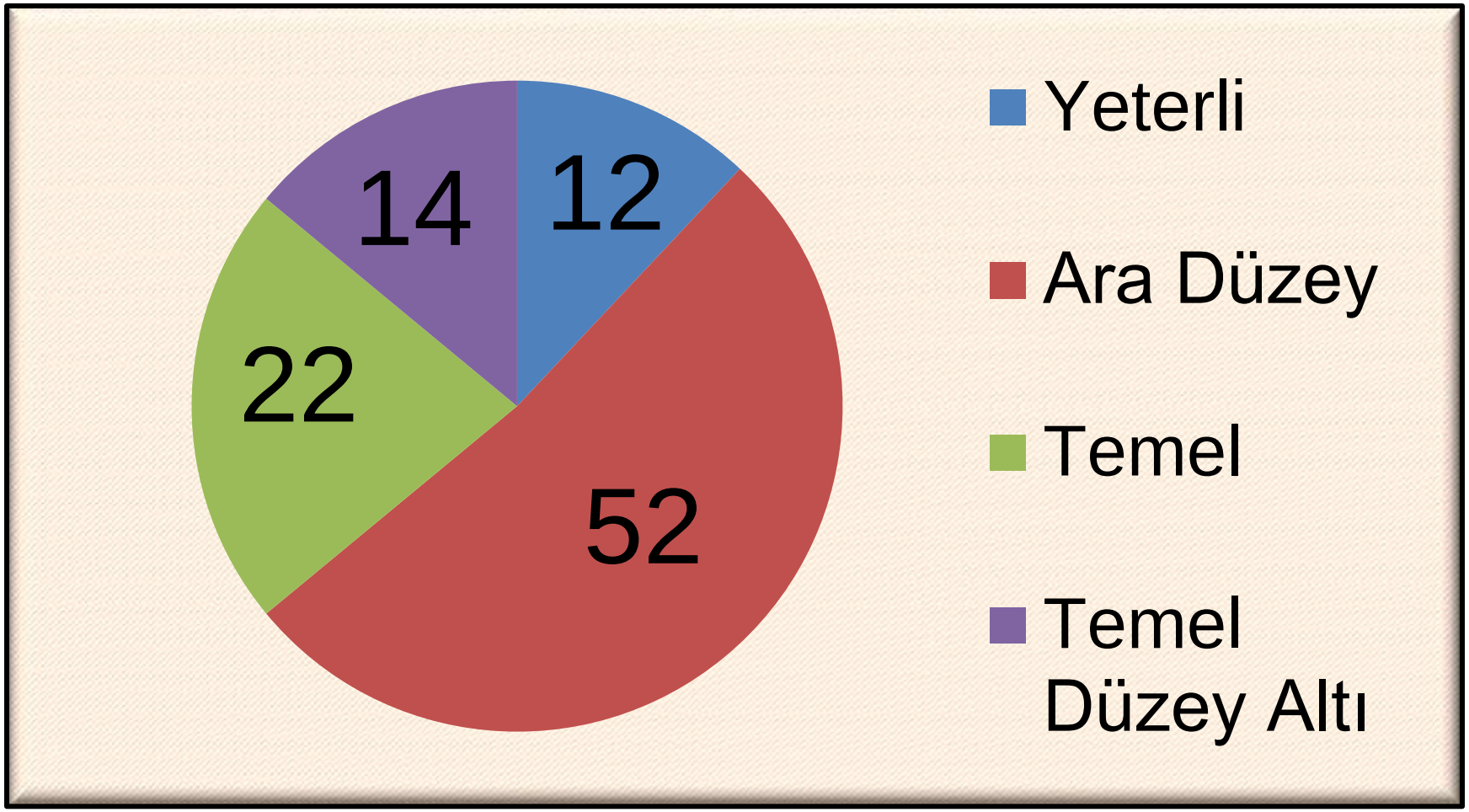

SAĞLIK OKUR YAZARLIK DÜZEYİ NASIL ANLAŞILIR?

- Her hastada okur yazarlığın değerlendirilmesi önerilmemektedir
- Öğrenim durumu sorulabilir
- Aldığı ilaçların adını bilmiyor,görüşme sırasında pasif, formları doldurmada yetersizse düşük sağlık okur yazarlığı beklenebilir

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ SONUÇLARI

- Yazılı veya sözlü açıklamaları daha az anlama
- Randevu tarihini anlayamama
- Önerilen tedaviyi kavrayamama

Hopper KD, et al. “The Readability of Currently Used Surgical/Procedure Consent Forms in the United States.” Surgery, 1998; 123(5)

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ SONUÇLARI

- Devlet tarafından finanse edilen merkezlere daha çok başvuru

Address Low Literacy Issues to Improve Medicaid Risk Member Compliance, Reduce Costs. Public Sector Contract Report, 1998; 4(2)

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ SONUÇLARI

- Hastaneye yatış oranlarında artış

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ SONUÇLARI

- Daha fazla tıbbi giderle sonuçlanıyor

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ SONUÇLARI

- Daha fazla hatalı ilaç kullanımı
- Daha az hasta memnuniyeti

.

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ SONUÇLARI

Gebelerde daha fazla depresyon

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ SONUÇLARI

- Düşük sağlık okur yazarlığı olan anne babanın astımlı çocuklarında daha sık hastaneye yatış ve daha fazla kurtarma tedavisi

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ SONUÇLARI

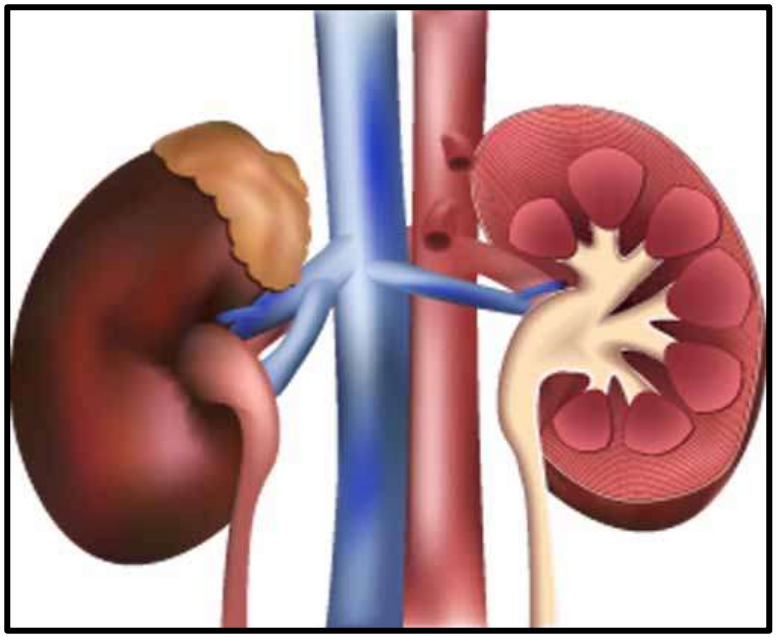

- Böbrek transplantasyonu sonrası daha kötü böbrek fonksiyon testleri

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ SONUÇLARI

- Aydınlatılmış onam formlarının anlaşılma oranlarında düşüşe neden olmaktadır

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI KİMLERDE DAHA DÜŞÜKTÜR

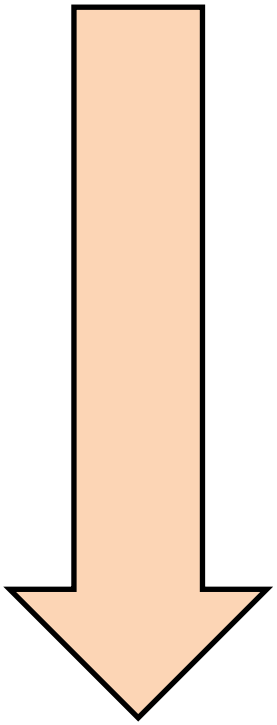

- Eğitim düzeyi düşük olanlar

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI KİMLERDE DAHA DÜŞÜKTÜR

- Düşük ekonomik geliri olanlarda

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI KİMLERDE DAHA DÜŞÜKTÜR

- Sağlık okur yazarlığı yaşa bağlı olarak ciddi oranda azalmaktadır

Gazmararian Julie A., Baker David W., Williams Mark V., Parker Ruth M., Scott Tracy L., Green Diane C., Fehrenbach S. Nicole, Ren Junling, Koplan Jeffrey P. Health Literacy Among Medicare Enrollees in a Managed Care Organization. JAMA.1999;281:545-551.

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI KİMLERDE DAHA DÜŞÜKTÜR

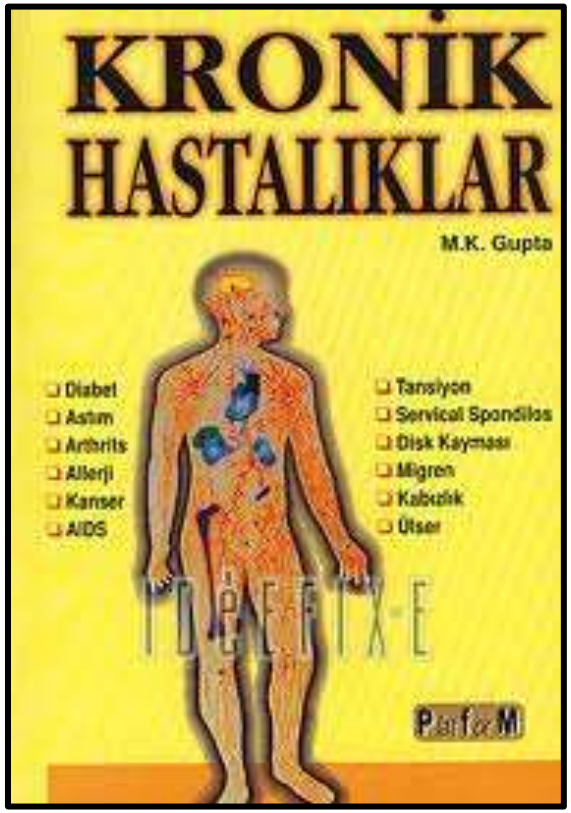

- Bir veya daha fazla kronik hastalığı olanlarda

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞININ ÖNÜNDEKİ ENGELLER

- Türkiye'de genel okuma-yazma oranı kadınlarda %80, erkeklerde %96 olmak üzere toplamda %88'in üzerindedir
- Ülkemizde kişi başına düşen ortalama eğitim süresi erkeklerde 7 yıl, kadınlarda 5 yıldır

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARI OLAN HASTALARDA YAKLAŞIM

- Hastanın yakınından yardım alınabilir
- Yavaş konuşulmalı
- Hastaya endişelerini anlatması için yeteri kadar zaman tanınmalı, cesaretlendirilmelidir

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARI OLAN HASTALARDA YAKLAŞIM

- Tıbbi terimler yerine anlayabileceği kelimeler kullanılmalıdır
- Hastaya yapılan açıklamalardan ne anladığı sorulabilir

DÜŞÜK SAĞLIK OKUR YAZARI OLAN HASTALARDA YAKLAŞIM

- Yüzde yerine oran söylenebilir (%5 yerine 20'de 1 demek gibi)
- Benzetmeler kullanılabilir
- Öğrenim hedefleri sıralanmalı ve önceliğe göre her vizitte iki veya üç hedef amaçlanmalı
- Hedef, bilgilendirmeden ziyade davranışlara ve yapması gerekenlere yönelik olmalıdır

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI NASIL ARTTIRILABİLİR?

- Tıp öğrencilerine bu kavram anlatılmalıdır
- Ekip çalışması gerekli
- Anlatımda resimler kullanılabilir

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI NASIL ARTTIRILABİLİR?

Değerlendirmemi yapan doktor, bana içinde bulunduğum tıbbi durumu, bu durumun aydınlatılması için önerilen detaylı ultrasonografi incelemesini ve tanı yöntemi olarak güvenilirliğini anlattı.

- Yazılı dökümanlar kullanılabilir
- Kısa cümleler kullanılmalı
- Yazılar uygun büyüklükte dikkat çekici olmalı

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI NASIL ARTTIRILABİLİR?

- Videolar hazırlanabilir
- Videolar 8 dakikadan uzun olmamalıdır
- İkiden fazla mesaj verilmemelidir
- Videoların interaktif olması daha faydalıdır

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI NASIL ARTTIRILABİLİR?

- Hastalardan geri bildirim alarak hazırlanan materyallerin ne kadar amaçlara hizmet ettiği kontrol edilmelidir

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI NASIL ARTTIRILABİLİR?

İNTERNET

TELEVİZYON

ENDOMETRİAL POLİP

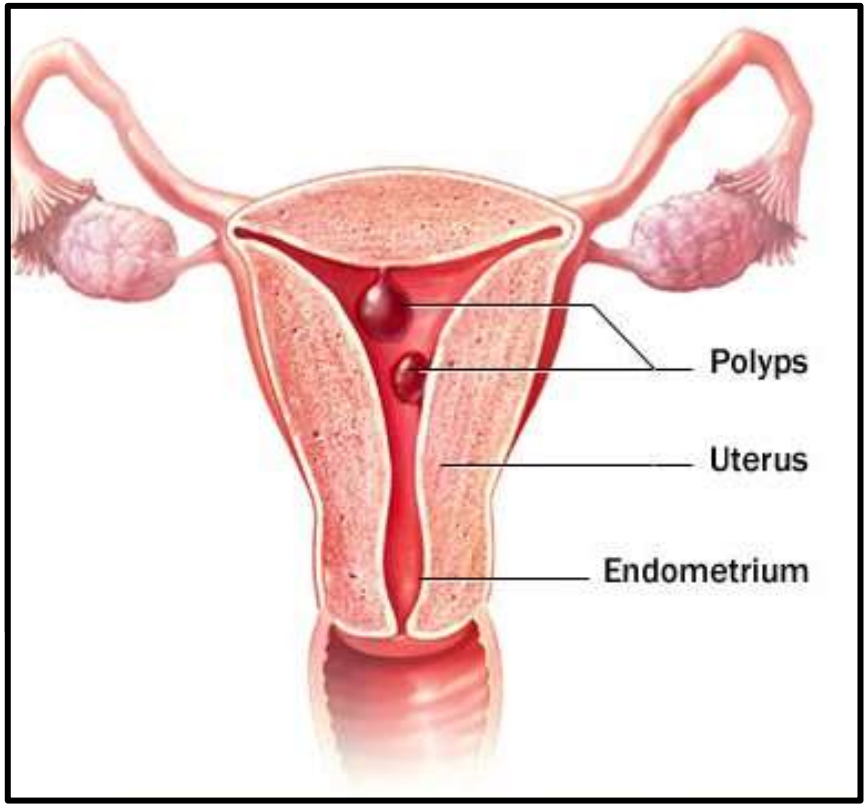

ENDOMETRİAL POLİP

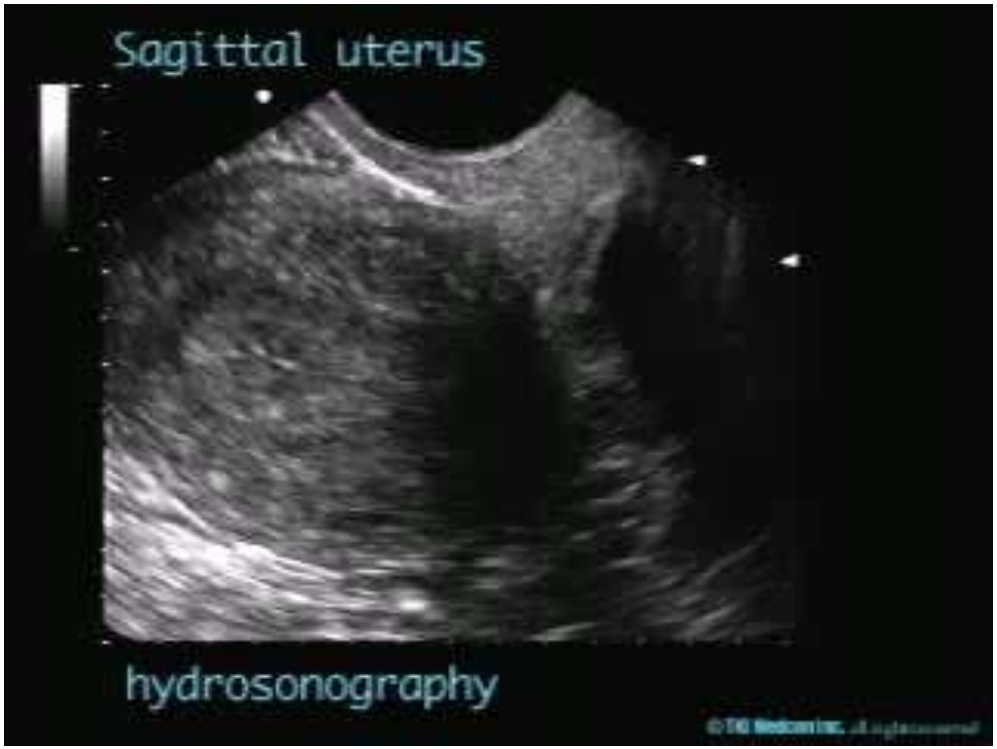

ENDOMETRİAL POLİP

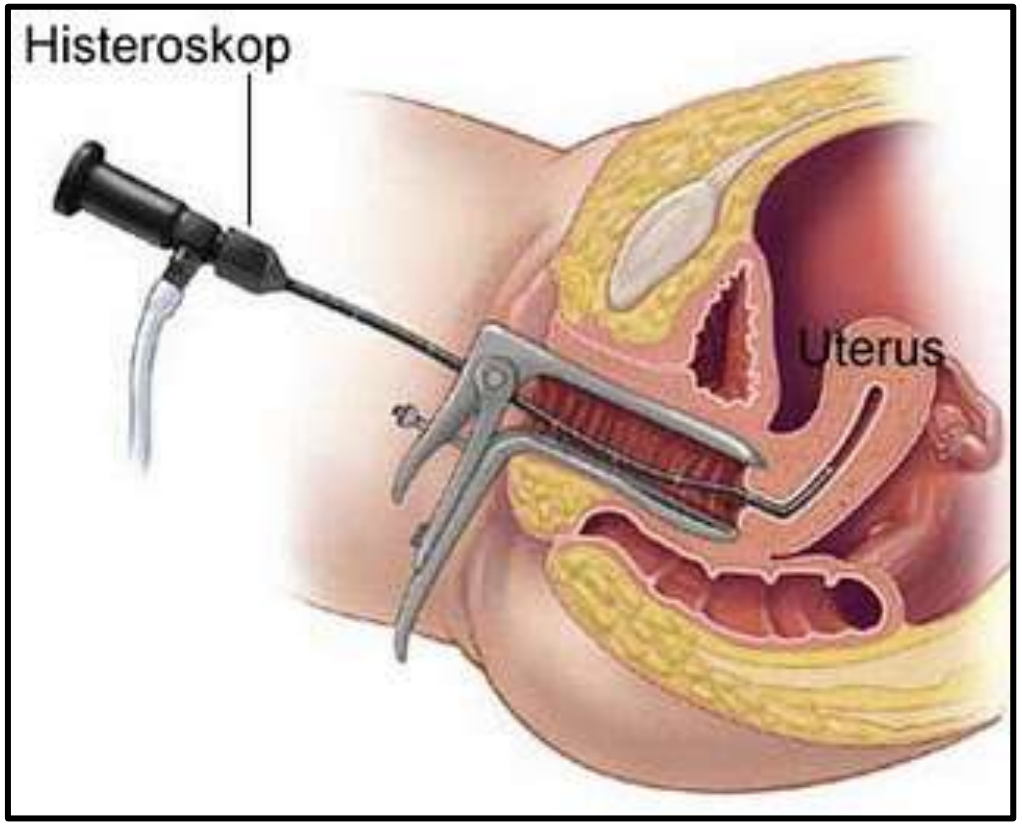

ENDOMETRİAL POLİP

BİZ NE YAPIYORUZ?

AMNİYOSENTEZ

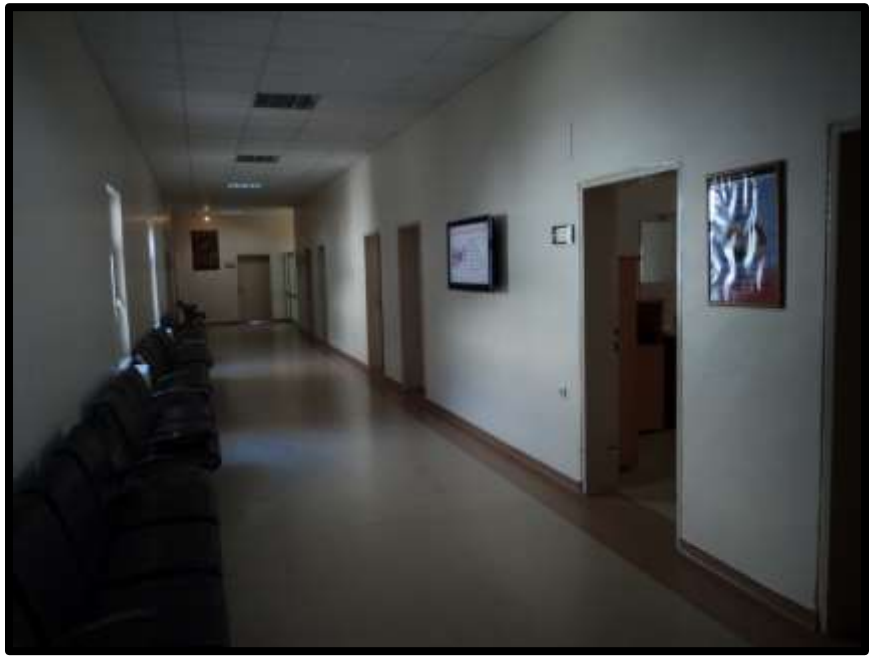

SAĞLIK OKUR YAZARLIĞI

Doç.Dr.Miğraci TOSUN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum AD